

פרשת האזינו (תשפ"ב)

זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך (ל"ב, ז')

יש לעיין למה כפל הפסוק שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך, ולמה לגבי אביך כתיב שאל ולגבי זקניך כתיב ויאמרו.

ויש לפרש דשאל אביך ויגדך קאי על בינו שנות דור ודור וזקניך ויאמרו לך קאי על זכור ימות עולם. דהנה, איתא באור החיים שזכור ימות עולם מרמז על ששת ימי בראשית, ובינו שנות דור ודור מרמז על דור היוצא ממצרים ודור שנכנס לארץ ישראל, עכ"ד. ולפי זה יש לומר דשאל אביך הוא שאלת הבן לאביו בליל הסדר הנוגעת לבינו שנות דור ודור, דהיינו היציאה מעבדות מצרים לחירות של ארץ ישראל, כדאיתא במסכת פסחים (קט"ז, א') מוזגין לו כוס שני וכאן הבן שואל. ואביו מתרץ לו ויגדך, דהיינו סדר מגיד בהגדה שמצוה על האב לספר לבנו את הענין של יציאת מצרים. אבל זקניך ויאמרו לך היא אמירה בעלמא, ואינו ענין של הגדה וסיפור, רק אמירת דברים שקרו בששת ימי בראשית, ואין מצוה לספר ולהגיד בזה כמו ביציאת מצרים. וזה פשט הפסוק, שאל אביך שהוא מחויב להגיד מה שאירע בשנות דור ודור, וזקניך די להם באמירה בעלמא מזכרון ימות עולם. (נ.מ.)

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (ל"ב, א')

יש לדרוש, האזינו השמים אזהרה לתלמידי חכמים דאף על פי שאינם צריכים לדרשת הרב בשבת תשובה, ויכולים לדרוש טוב ממנו, מכל מקום תזהירם תורתנו הקדושה האזינו השמים, שיאזינו מהרב, כמו שאמר במסכת ראש השנה (כ"ה, ב') אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים. וממילא תשמע הארץ, הם האנשים פשוטים, שהם באמת צריכים לשמוע מוסר ודינים. והזהירה התורה לחכמים שיזהרו בהם שאם הם רואים שאין התלמידי חכמים הולכים לשמוע דרשת הרב, מן הסתם הם סוברים שתלמידי חכמים המבינים דרשת הרב יודעים שאין בדבריו ממש, ועל כן גם הם אינם הולכים להדרשה, אבל אם תלמידי החכמים הולכים לדרשה כל הציבור גם כן הולכים נמצא שעל ידם תתקיים תקנת משה רבינו כמבואר במסכת מגילה (ל"ב, א') משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות חג בחג. (בן לאשרי)